

LA PRECARIETAT LABORAL: EVIDÈNCIA PER A CATALUNYA DES D'UNA DOBLE PERSPECTIVA

José Manuel Casado

Universitat d'Alacant - Institut d'Economia Internacional

Jorge Seva

Universitat d'Alacant

Raquel Simón-Albert

Universitat d'Alacant

Hipólito Simón

Universitat d'Alacant - Institut d'Economia Internacional

1. Introducció¹

L'objectiu d'aquest article és examinar la precarietat laboral a Catalunya en el marc d'una anàlisi general per al conjunt d'Espanya². Malgrat que es tracta d'un fenomen de gran interès i que suscita una gran preocupació, el problema de la precarietat en el mercat de treball ha resultat fins ara esquívol a l'hora de ser quan-

¹ Aquesta recerca ha estat finançada pel Programa estatal d'R+D+i orientada als reptes de la societat, del Pla estatal de recerca científica i tècnica i d'innovació 2017-2020, Agència Estatal de Recerca, AEI/10.13039/501100011033 (PID2020-PID2020-114896RB-I00-I00), i pel Programa d'R+D+i de la Comunitat Valenciana, Conselleria d'Innovació, Universitats, Ciència i Societat Digital (AICO/2021/062). També s'ha beneficiat de l'ajuda PRE2018-085908 (Agència Estatal d'Investigació, AEI, ajuts per a contractes predoctorals, Pla estatal de recerca científica i tècnica i d'innovació 2017-2020 i la Unió Europea - Fons social europeu, FSE).

² Aquest article està basat en l'informe *La precariedad laboral en España: una doble perspectiva*, elaborat per un grup d'investigadors integrat per José Manuel Casado, Carmelo García, Mercedes Prieto, Raquel Simón i Hipólito Simón, aquest últim com a director, en el marc d'un conveni amb Comissions Obreres i la col·laboració amb personal del seu gabinet econòmic. Es pot accedir al contingut de l'informe [aquí](#) i al vídeo de la seva presentació [aquí](#).

tificat i analitzat apropiadament, més enllà de l'ús d'indicadors simples relacionats amb dimensions bàsiques de la precarietat assalariada, com ara la temporalitat (vegeu, per exemple, Olsthoorn, 2014, i Kretsos i Livanos, 2016). A l'article es presenta evidència empírica de caràcter nou relacionada amb la quantificació de la precarietat atenent a dues perspectives diferents: la precarietat laboral que pateixen específicament els assalariats i la precarietat global existent en el conjunt del mercat de treball.

Així, en primer lloc, s'examina la precarietat dels assalariats des d'una perspectiva multidimensional a partir d'una extensió de la tècnica d'anàlisi multidimensional proposada per Alkire i Foster (2011). Per fer-ho s'identifica com a precària l'ocupació de mala qualitat, caracteritzada per presentar un mínim de mancances laborals i per a la quantificació de la qual s'utilitza l'índex de precarietat assalariada multidimensional. Es tracta d'una metodologia que s'ha emprat prèviament amb gran èxit en un ampli espectre de camps d'anàlisi en la literatura científica, com ara la pobresa energètica, la inseguretat econòmica o la pobresa immobiliària (Aristondo i Onaindia, 2021; Romaguera, 2020; Ulman i Cwiek, 2020) i, molt especialment en l'anàlisi de la pobresa

multidimensional, que és emprada actualment per les Nacions Unides per elaborar l'índex de pobresa multidimensional (PNUD, 2020). El seu ús en l'àmbit específic d'anàlisi de la precarietat assalariada el va proposar originalment García-Pérez *et al.* (2017, 2020), en tant que és una tècnica que s'adapta perfectament a la naturalesa multidimensional que presenta aquest fenomen, caracteritzada per la potencial presència simultània d'atributs dels llocs de treball que potencialment reflecteixen la seva mala qualitat en diverses dimensions, i que s'ha fet servir en estudis posteriors (Sehnbruch *et al.*, 2020 i Orfao *et al.*, 2021).

En segon lloc, s'examina amb una perspectiva més àmplia la precarietat laboral global, ampliant el focus de la precarietat exclusivament assalariada a aquella que es dona de manera global en el mercat de treball. Amb aquesta finalitat, s'elabora l'índex de precarietat laboral global, un indicador basat en la tècnica del *valor equivalent* d'Herrero i Villar (2018) i la posterior extensió d'aquesta metodologia de Villar i García-Pérez (2020).

El gruix de l'anàlisi empírica s'ha desenvolupat a partir de les microdades del fitxer anual de l'Enquesta de Població Activa, que s'han analitzat en profunditat per al 2019. No obstant això, en certs casos es duen a terme també anàlisis temporals per al període 2006-2019, i, per tal de disposar d'informació més actual, es desenvolupen també anàlisis amb les microdades del fitxer trimestral de l'Enquesta de Població Activa fins al 2021, a fi de disposar d'una perspectiva més actualitzada sobre l'evolució de la precarietat.

L'estructura de l'article és la següent: després d'aquesta introducció, a la secció segona es descriuen breument les metodo-

logies emprades en el disseny dels indicadors de precarietat. La tercera secció conté els resultats de l'anàlisi empírica, i la secció de conclusions, una valoració dels resultats esmentats.

2. Metodologia

En l'anàlisi de la precarietat de les persones assalariades des d'una perspectiva multidimensional amb la tècnica d'Alkire i Foster (2011), la identificació de les mancances laborals potencials en els llocs de treball assalariats es desenvolupa a partir d'una bateria de set indicadors laborals repartits en tres dimensions (taula 1). Aquests set indicadors mesuren característiques objectives dels llocs de treball, intenten cobrir de manera comprensiva les principals àrees problemàtiques que es donen en la qualitat de l'ocupació a Espanya i s'estructuren en tres dimensions relacionades amb els aspectes monetaris i no monetaris dels llocs de treball. La primera dimensió és l'*ocupació de sou baix*, que inclou dos indicadors que reflecteixen les mancances laborals quan es percep un salari reduït en termes mensuals (inferior a 1.200 euros en termes bruts) o per hora (inferior al 60 % del salari mitjà de l'economia, corresponent a un llindar de 6,5 euros el 2019). La segona és la *inestabilitat*, una dimensió amb un únic indicador que reflecteix una mancança laboral si el contracte del treballador és temporal. Finalment, la tercera dimensió, *altres mancances de l'ocupació*, inclou quatre indicadors relacionats amb el fet de tenir una jornada parcial involuntària, estar sobrequalificat per als requeriments del lloc de treball, tenir una jornada laboral extensa (quelcom que es dona quan es treballa habitualment més hores del que s'ha pactat al contracte o al conveni) i tenir una jornada laboral atípica (quan es treballa regularment durant els caps de setmana, les nits o per torns). Cal destacar que les tres dimensions es corresponen amb les dimensions

Taula 1. Dimensions, indicadors i pesos de l'índex de precarietat assalariada multidimensional

Dimensió (pes relatiu)	Indicador (pes relatiu)	Identificació de mancança laboral
Ocupació de sou baix (40 %)	Salari mensual (20 %) Salari per hora (20 %)	Salari mensual inferior a 1.200 euros bruts Salari per hora inferior a 60 % salari mitjà
Inestabilitat (20 %)	Tipus de contracte (20 %)	Contracte temporal
Altres mancances de l'ocupació (40 %)	Tipus de jornada (10 %) Sobrequalificació (10 %) Jornada laboral extensa (10 %) Jornada laboral atípica (10 %)	Jornada parcial involuntària Sobrequalificat Jornada habitualment prolongada Jornada atípica (nit, cap de setmana o torns)

considerades actualment per l'OCDE en el seu enfocament sobre el mesurament de la qualitat de l'ocupació (OCDE, 2018).

Els indicadors relacionats amb les dues primeres dimensions tenen un pes relatiu més gran a l'hora de determinar la precarietat assalariada, ja que es considera que reflecteixen mancances laborals particularment rellevants. El requisit per considerar un treballador assalariat com a precari és que pateixi almenys un 20 % del total de mancances ponderades. Això últim es compleix en un ampli ventall de situacions on es dona com a mínim una mancança en algun dels indicadors de les dues primeres dimensions o en una combinació d'almenys dos indicadors de mancances en l'última dimensió de precarietat.

Identificar quins llocs de treball assalariats són precaris pel fet d'arribar o superar el llindar mínim de mancances laborals permet desenvolupar una quantificació de la precarietat multidimensional per al conjunt dels assalariats. Aquesta quantificació s'efectua mitjançant tres indicadors globals que mesuren, respectivament, la incidència del fenomen (quina proporció del total d'assalariats són precaris), la seva intensitat (quina proporció del total possible de

mancances laborals pateixen els assalariats precaris) i el seu abast (que correspon al producte de la incidència per la intensitat i constitueix l'índex de precarietat assalariada multidimensional).

Per la seva banda, l'índex de precarietat laboral global elaborat a partir de la tècnica del valor equivalent d'Herrero i Villar (2018) quantifica la precarietat associada al conjunt de categories laborals que es considera que formen part del fenomen (precarietat assalariada multidimensional, atur i *desànim*). Els valors d'aquest indicador depenen de dos components. En primer lloc, la incidència de la precarietat global, mesurada a partir del pes relatiu de les tres categories precàries en el total de la força laboral estesa (formada per la població activa més la població *desanimada*) i, en segon lloc, la severitat de la precarietat esmentada. Aquesta última depèn, al seu torn, de com es distribueixen els treballadors precaris entre les categories associades a la precarietat, cosa que es mesura a partir del *valor equivalent* del conjunt de categories laborals precàries ordenades de pitjor a millor en funció de la seva desitjabilitat (gràfic 1)³.

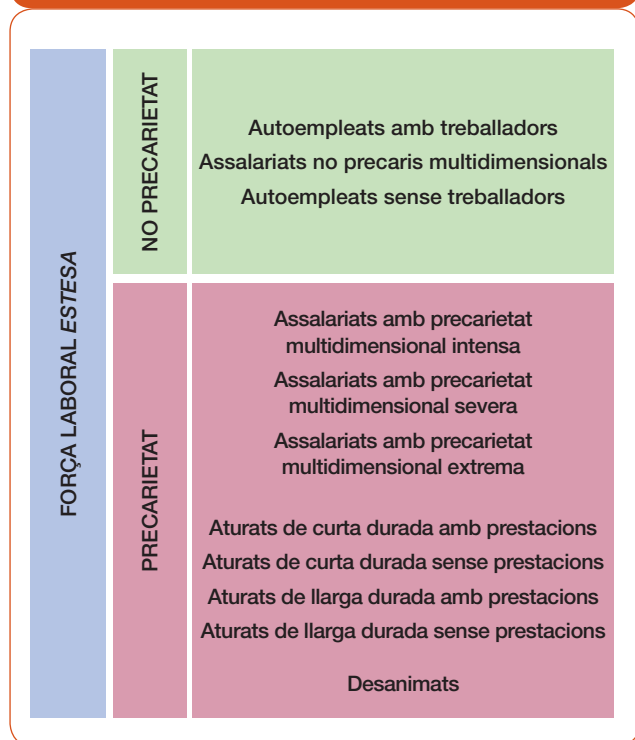
3. Resultats

3.1. Precarietat assalariada multidimensional

La taula 2 conté informació sobre la proporció d'assalariats afectats tant a Catalunya com en el conjunt d'Espanya per a cada una de les set potencials mancances laborals. Aquesta evidència mostra que les mancances en els indicadors laborals individuals són en general àmpliament freqüents, si bé, comparativament, són menys freqüents a Catalunya. En aquest últim cas s'observa una elevada prevalença de mancances laborals tant en el cas dels indicadors monetaris que formen part de la dimensió associada a l'ocupació de sou baix (en què el 20,3 % dels assalariats catalans té un salari mensual reduït i el 8,2 % percep un salari per hora baix), com en els no monetaris associats tant a la inestabilitat (el 22,8 % dels assalariats a Catalunya té un contracte temporal) com a d'altres mancances de l'ocupació (un 32,9 % dels assalariats té una jornada laboral atípica, el 25,2 % està sobrequalificat, el 7,5 % té jornada parcial involuntària i un 3,9 % té una jornada laboral extensa).

³ Un enfocament similar es pot trobar a Villar i García-Pérez (2020), que desenvolupen un índex sintètic per a l'anàlisi de la no-ocupació en el mercat de treball espanyol sobre la base de la tècnica del *valor equivalent* d'Herrero i Villar (2018). La metodologia del *valor equivalent* permet desenvolupar comparacions entre diferents estructures laborals a partir de la distribució relativa entre categories laborals, ordenades en funció de la seva desitjabilitat, del conjunt de la força laboral de cada estructura laboral.

Gràfic 1. Ordenació relativa de les categories de la força laboral estesa de pitjor (a baix) a millor (a dalt)

Taula 2. Proporció d'assalariats amb mancances laborals, 2019

	Espanya	Catalunya
Salari mensual baix	0,240	0,203
Salari per hora baix	0,108	0,082
Contracte temporal	0,265	0,228
Jornada parcial involuntària	0,091	0,075
Sobrequalificació	0,283	0,252
Jornada laboral extensa	0,066	0,039
Jornada laboral atípica	0,364	0,329

Font: Enquesta de Població Activa anual, 2019.

La taula 3 i els gràfics 2 i 3 contenen, d'altra banda, els valors dels índexs que permeten quantificar la precarietat assalariada des d'una perspectiva multidimensional. En el cas de Catalunya, la incidència de la precarietat és molt alta, amb un 40,7 % dels assalariats en situació de precarietat multidimensional. També ho és la intensitat de la precarietat assalariada, ja que els assalariats que són precaris experimenten de mitjana el 36 % de les possibles mancances ponderades als seus llocs de treball. Conseqüentment, l'índex de precarietat assalariada multidimensional pren per al conjunt dels assalariats a Catalunya un valor de 0,147, la qual cosa reflecteix una envergedura global severa de la precarietat en una escala amb quatre categories de precarietat agregada (reduïda, intensa, severa i extrema). Tanmateix, en termes comparatius, la precarietat assalariada multidimensional a Cata-

Taula 3. Precarietat assalariada multidimensional per col·lectius, 2019

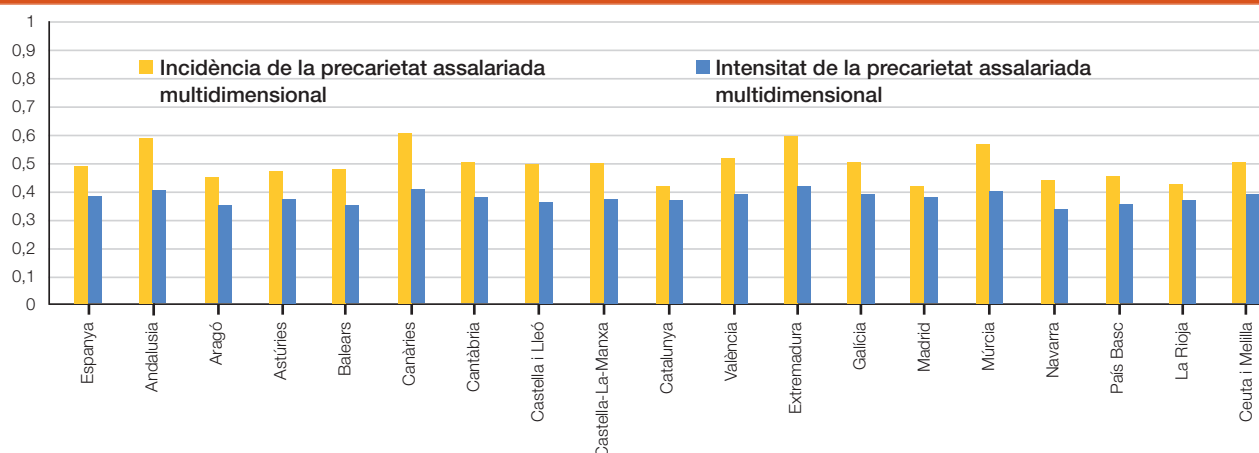
	Espanya	Catalunya
Incidència	0,480	0,407
Intensitat	0,374	0,360
Índex de precarietat assalariada multidimensional	0,179	0,147

Font: Enquesta de Població Activa anual, 2019.

lunya resulta relativament menor que en el conjunt d'Espanya (on la incidència és del 48 %, la intensitat del 37,4 % i l'IPAM pren un valor de 0,179). Així mateix, en un context on hi ha una forta heterogeneïtat territorial a Espanya, Catalunya, juntament amb Madrid i La Rioja, mostren un dels impactes més reduïts del fenomen, a molta distància dels que es constaten en territoris com Andalusia, les Canàries o Extremadura.

L'evidència obtinguda en l'anàlisi desenvolupada exclusivament per al conjunt d'Espanya mostra certes característiques de rellevància de la precarietat assalariada multidimensional. La primera és la gran heterogeneïtat que presenta tant en funció de la seva intensitat individual com en el seu abast per col·lectius. Així, en el primer cas destaca que únicament el 28,3 % dels assalariats no presenta cap tipus de mancança laboral en el seu lloc de treball. En contrast, el 24 % presenta un lloc de treball vulnerable en risc de precarietat amb un 10 % del total de mancances laborals

Gràfic 2. Incidència i intensitat de la precarietat assalariada multidimensional per territoris, 2019

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2019

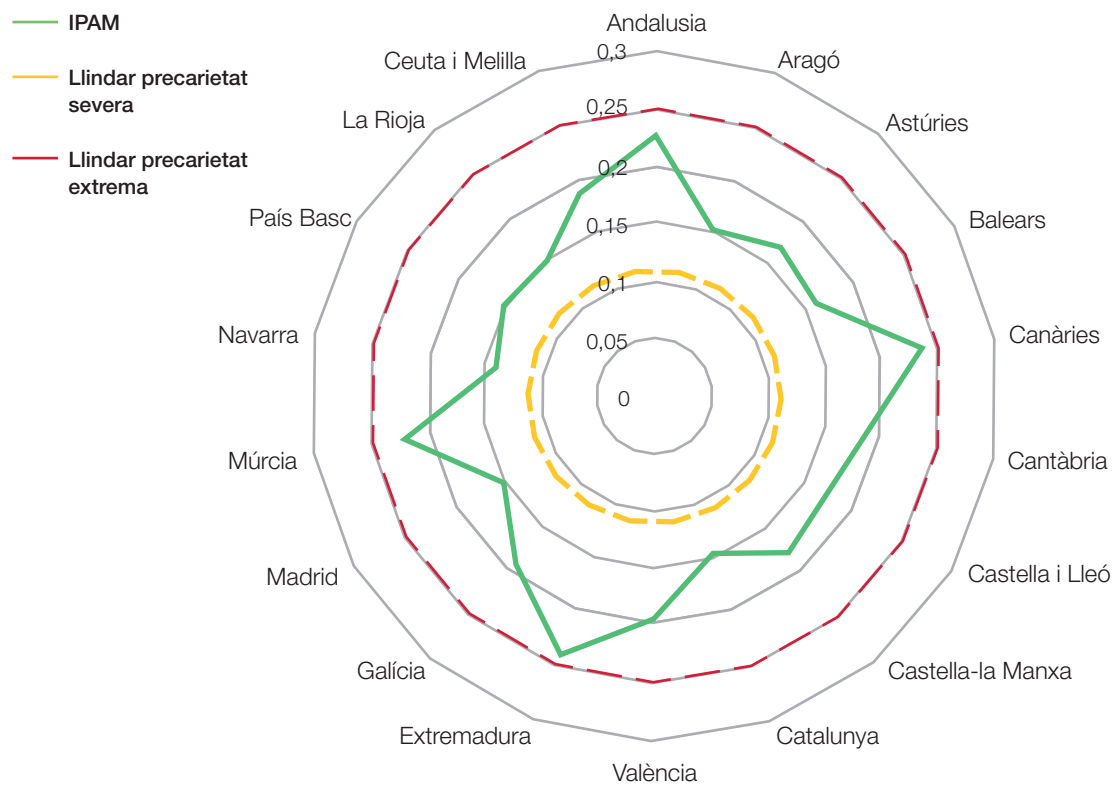
ponderades; el 26 % presenta precarietat intensa (amb entre un 20 % i un 30 % de mancances laborals ponderades); el 14 %, precarietat severa (40 % o 50 % de mancances) i el 8 % experimenta precarietat extrema (pateix almenys un 60 % de les mancances ponderades).

En el mateix sentit, també hi ha una heterogeneïtat molt significativa quan es fan distincions entre col·lectius. Sense ànim de ser exhaustius, destaquen en aquest sentit les notables diferències observades en funció del gènere (el 54 % de les dones assalariades són precàries multidimensionals, davant del 42 % dels homes); l'edat (el 75 % dels joves són precaris i aquest col·lectiu pateix una precarietat agregada *extrema*); la nacionalitat (amb un 67 % d'incidència i precarietat agregada també *extrema* per als immigrants); l'educació (61% de precaris entre els que tenen estudis primaris); el tipus de jornada (amb un 92 % d'incidència i precarietat agregada *extrema* per als empleats a jornada parcial) i la branca d'activitat (77 % d'incidència

i precarietat agregada *extrema* per als treballadors al sector primari).

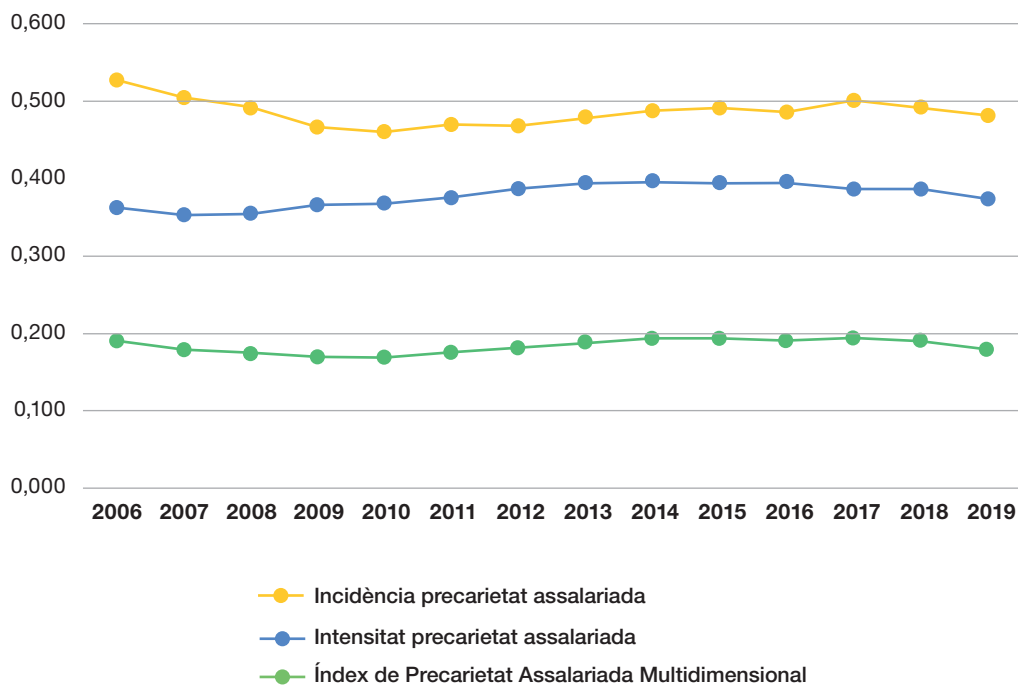
La segona característica ressenyable de la precarietat assalariada multidimensional és el seu caràcter fortament estructural (gràfic 4), ja que s'hi donen nivells persistentment elevats d'incidència, intensitat i abast de la precarietat de forma sistemàtica per al període 2006-2019. S'observen, tanmateix, certes oscil·lacions en l'extensió del fenomen que dibuixen etapes diferenciades en els últims anys. Aquestes inclouen una reducció de la precarietat durant la primera part de la crisi econòmica que es va iniciar amb la Gran Recessió; un augment sostingut de la precarietat a partir del 2010, que va assolir nivells molt elevats que es van mantenir durant l'expansió posterior, així com una certa caiguda de la precarietat a partir del 2019. Aquesta evidència suggereix que l'evolució en els últims anys de la precarietat laboral és compatible amb un impacte significatiu de diversos canvis de rellevància que s'han produït en la

Gràfic 3. Índex de precarietat assalariada multidimensional per territoris, 2019

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2019

Gràfic 4. Precarietat assalariada multidimensional. Espanya. 2006-2019

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2006-2019.

regulació del mercat de treball. Així, la reforma laboral del 2012 plausiblement va afavorir un augment de la precarietat assalariada, en facilitar, entre altres circumstàncies, un intens procés de devaluació salarial. En el mateix sentit, la significativa reducció de la precarietat assalariada multidimensional el 2019 va coincidir amb un impacte positiu en la qualitat de l'ocupació assalariada de l'aprovació tant del registre horari obligatori per part de les empreses com del fort increment del salari mínim interprofessional que es va produir el mateix any.

L'anàlisi per al conjunt d'Espanya inclou també l'elaboració de l'índex de precarietat assalariada multidimensional no monetària, un indicador avançat de precarietat assalariada calculat amb l'Enquesta de Població Activa trimestral que, per limitacions de la informació, atén exclusivament els aspectes no monetaris de la precarietat. Els valors obtinguts suggereixen que, durant el 2020, en el context de la crisi sanitària i econòmica, s'hauria produït una certa reducció de la precarietat entre els assalariats, però que durant el 2021 la tendència s'hauria rever-

tit i s'hauria tornat, aquell mateix any, a nivells de precarietat assalariada molt similars als previs a l'emergència sanitària.

3.2. Precarietat laboral global

La taula 4 i el gràfic 5 recullen, per als individus que formen part del mercat de treball a Espanya i Catalunya, la distribució entre les categories laborals que conformen la força laboral estesa, ordenades en funció de la seva desitjabilitat. La taula 5 i els gràfics 6 i 7 contenen, d'altra banda, els valors de l'índex de precarietat laboral global i dels seus dos components (incidència i severitat), estimats amb les microdades de l'Enquesta de Població Activa anual per al 2019. La incidència de la precarietat global s'ha calculat en proporció de la força laboral estesa, mentre que tant en el cas de la severitat com del mateix índex de precarietat laboral global els seus valors són relatius i han estat calculats prenent el conjunt d'Espanya com a referència (igual a 100).

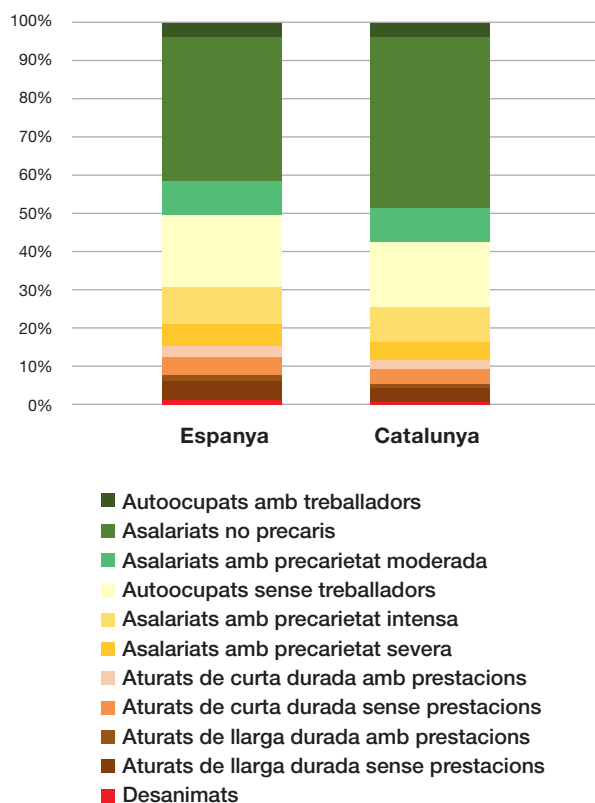
Es constata, així, que la incidència de la precarietat laboral global en el mercat de treball català és molt elevada (taula 4 i

Taula 4. Pes relatiu en la força laboral estesa, 2019

	Espanya	Catalunya
Desanimats	0,011	0,006
Aturats de llarga durada sense prestacions	0,049	0,034
Aturats de curta durada sense prestacions	0,016	0,011
Aturats de curta durada sense prestacions	0,048	0,041
Aturats de curta durada amb prestacions	0,028	0,024
Assalariats amb precarietat severa	0,057	0,046
Assalariats amb precarietat intensa	0,097	0,090
Assalariats amb precarietat moderada	0,189	0,172
Autoocupats sense treballadors	0,088	0,088
Assalariats no precaris	0,375	0,446
Autoocupats amb treballadors	0,042	0,041

Font: Enquesta de Població Activa anual, 2019.

Gràfic 5. Pes relatiu en la força laboral estesa, 2019

Font: Enquesta de Població Activa anual, 2019.

gràfic 5), ja que el 42,4 % dels integrants de la força laboral estesa està inclòs en alguna de les tres categories de precarietat global (amb un 30,8 % d'assalariats multidimensionalment precaris, un 11 % d'aturats i un 0,6 % de *desanimats*). Aquesta incidència és, tanmateix, comparativament menor que en el conjunt d'Espanya, on afecta el 49,5 % de la força laboral estesa i s'hi constata una presència relativa més gran de precaris que a Catalunya en les tres categories de precarietat (amb un 34,3 % d'assalariats multidimensionalment precaris, un 14,1 % d'aturats i un 1,1 % de *desanimats*).

S'observa també que la severitat de la precarietat laboral global és comparativament menor a Catalunya que en el conjunt d'Espanya, la qual cosa revela una composició relativament més benigna de la precarietat, amb un menor pes dels precaris en les categories precàries menys desitjables. En conseqüència, amb tot el que s'ha dit abans, Catalunya presenta un valor de l'índex de precarietat laboral global (76,1) comparativament reduït, ja que resulta notablement inferior al del conjunt d'Espanya (100) i és únicament superior al de regions com Navarra, el País Basc i La Rioja. Aquesta evidència revela, en suma, un mercat de treball comparativament menys vulnerable a Catalunya.

Al seu torn, també en aquest cas s'observen certes troballes d'interès sobre la precarietat laboral global en l'anàlisi desenvolupada exclusivament per al conjunt d'Espanya. La primera és que, segons els valors de l'índex de precarietat laboral global,

Taula 5. Índex de precarietat laboral global, 2019 (Espanya=100)

	Incidència precarietat (1)	Incidència relativa precarietat (Tots=1) (2)	Severitat precarietat (Tots=100) (3)	Índex de precarietat laboral global (2)x(3)
Espanya	0,495	1,000	100,0	100,0
Catalunya	0,421	0,851	89,4	76,1

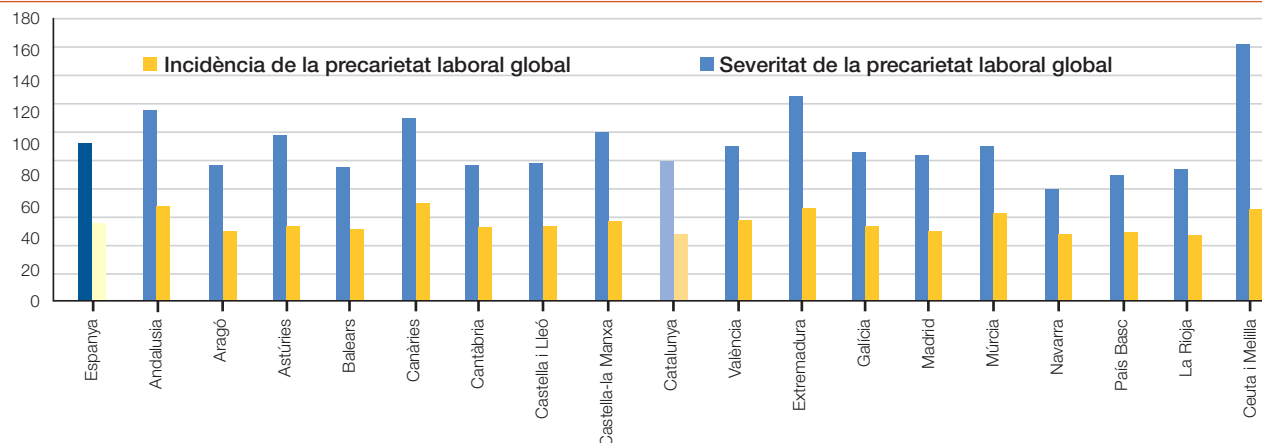
Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2019.

Gràfic 6. Índex de precarietat laboral global, 2019 (Espanya=100)

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2019

Gràfic 7. Components de l'índex de precarietat laboral global. Incidència (%) i severitat, 2019

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2019

la precarietat laboral global impacta amb més intensitat en determinats col·lectius. Entre aquests destaquen les dones (amb un 56,7 % de precàries i un índex de 122, en què 100 correspon al conjunt dels treballadors), els immigrants (índex de 149), els joves (77 % de precaris i índex de 179) o les persones amb estudis primaris (índex de 195). És destacable que en tots aquests col·lectius es dona simultàniament tant una alta incidència relativa de la precarietat global com una elevada severitat d'aquesta (la qual cosa implica un pes relatiu més gran de les pitjors categories de precarietat).

La segona troballa és que la precarietat global ha experimentat en els darrers anys oscil·lacions molt intenses, significativament més grans que en el cas de la precarietat assalariada multidimensional (gràfic 8). Entre aquestes destaca com, entre el 2007 i el 2013, els nivells de precarietat global van augmentar molt significativament en el context de la crisi econòmica iniciada amb la Gran Recessió. Per contra, entre el 2014 i el 2019 es van reduir intensament en el context de l'expansió posterior a la crisi, si bé el 2019 les cotes de precarietat global eren encara molt superiors a les del 2007. Anàlisis addicionals mostren, d'altra banda, que les oscil·lacions temporals de la precarietat s'expliquen molt més per les modificacions en la severitat (derivades dels canvis en la distribució relativa dels treballadors dins de la precarietat) que per les modificacions en la incidència de la precarietat global, fet que suggereix que gran part de les transicions entre categories laborals que s'esdevenen en diversos moments cíclics en el mercat de treball espanyol es produ-

eixen dins d'una gran bossa de precarietat conformada per diverses categories.

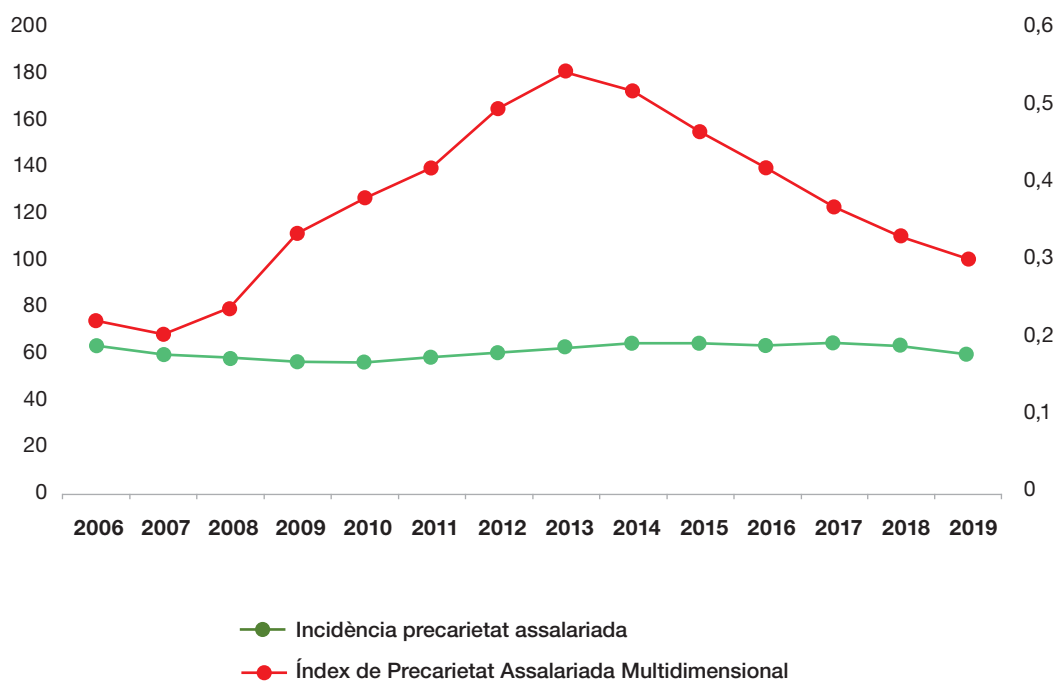
Finalment, la tercera troballa és que, segons la informació avançada de l'evolució de la precarietat laboral global proporcionada per l'Enquesta de Població Activa trimestral, si bé durant els anys 2020 i 2021 s'hauria produït un cert augment de la precarietat global com a conseqüència de l'augment de l'atur en el context de la crisi sanitària i econòmica, l'augment de la precarietat en el context de la Gran Reclusió hauria estat, tanmateix, extraordinàriament més reduït que el que es va produir en la crisi anterior. Aquesta circumstància s'explica plausiblement perquè l'ús generalitzat dels expedients de regulació temporal de l'ocupació en el marc de la crisi derivada de l'epidèmia de la COVID-19 va evitar un augment més significatiu de la precarietat global en permetre esquivar un augment massiu de l'atur.

4. Conclusions

La finalitat d'aquest article és examinar empíricament, a partir de les microdades de l'Enquesta de Població Activa, la precarietat laboral a Catalunya en el marc d'una anàlisi desenvolupada per al conjunt d'Espanya. L'enfocament fet servir en aquest exercici és doble, atenent tant a la precarietat que pateixen específicament els assalariats com a la que afecta el conjunt de la força de treball estesa.

La recerca es desenvolupa a partir de la construcció de dos indicadors per al mesurament de la precarietat laboral. En el cas

Gràfic 8. Índex de precarietat laboral global (2019=100) i índex de precarietat assalariada multidimensional. Espanya. 2019

Font: elaboració pròpia amb dades de l'Enquesta de Població Activa anual, 2006-2019.

de la precarietat dels assalariats, el fenomen s'analitza des d'una perspectiva multidimensional a partir de la construcció de l'índex de precarietat assalariada multidimensional, sobre la base de la metodologia d'Alkire i Foster (2011). Per dur-ho a terme s'utilitzen set indicadors individuals dels llocs de treball associats a característiques objectives dels llocs de treball que poden reflectir mancances laborals i agrupats en tres dimensions (ocupació de baixos salaris, inestabilitat i altres mancances de l'ocupació), i s'identifiquen els llocs de treball precaris com aquells de mala qualitat caracteritzats per patir un percentatge mínim (20 %) de les mancances laborals ponderades.

L'evidència obtinguda mostra que la precarietat assalariada multidimensional és molt elevada en el cas de Catalunya, ja que afecta el 40,7 % dels assalariats, si bé els nivells d'incidència són notablement menors que els del conjunt d'Espanya (48 %). També és elevada la intensitat de la precarietat assalariada, ja que els assalariats catalans que són precaris pateixen de mitjana el 36 % de les possibles mancances ponderades en els seus llocs de treball (37,4 % en el conjunt d'Espanya). En conseqüència, els

valors de l'índex de precarietat assalariada multidimensional reflecteixen un abast sever de la precarietat per al conjunt dels assalariats a Catalunya.

Els resultats obtinguts en una anàlisi exclusiva per al conjunt d'Espanya mostren que la intensitat de la precarietat multidimensional és molt heterogènia entre individus, de manera que la meitat dels assalariats precaris arriben fins i tot a patir una precarietat individual severa o extrema. En sentit contrari, crida l'atenció que únicament el 28,3 % dels assalariats a Espanya estigui exempt d'algun tipus de mancança laboral. En el mateix sentit, la precarietat assalariada multidimensional afecta en una mesura més gran certs col·lectius d'assalariats. Aquí resulta particularment preocupant el cas de grups que pateixen una precarietat agregada extrema, com els joves (un 75 % dels quals experimenta precarietat assalariada multidimensional), els immigrants (amb una incidència del 67 %) o els qui treballen a jornada parcial (92 %), en ocupacions elementals (82 %) o en el sector primari (77 %). Finalment, des d'una perspectiva temporal es constata que si bé en el passat recent es donen etapes

temporals clarament diferenciades, la precarietat assalariada multidimensional s'ha mantingut persistentment en cotes molt elevades en els últims anys, per la qual cosa es dibuixa com un fenomen amb un fort caràcter estructural, així com que la precarietat no sembla haver experimentat canvis de pes derivats de la crisi sanitària.

La precarietat laboral en el conjunt del mercat de treball s'examina, per la seva part, a partir de l'índex de precarietat laboral global, un indicador basat en la tècnica del *valor equivalent* d'Herrero i Villar (2018). Aquest índex quantifica la precarietat global associada al conjunt de categories laborals que es poden considerar precàries (precarietat assalariada multidimensional, atur i *desànim*), i els seus valors depenen de dos components, la incidència de la precarietat global i la seva severitat.

Es constata, així, que la precarietat laboral global té una gran incidència a Catalunya, ja que el 42,4 % dels integrants de la força laboral *extensa* són o bé assalariats precaris multidimensionals (30,8 %), o bé aturats (11 %) o bé *desanimats* (0,6 %). Aquesta incidència de la precarietat laboral global és comparativament menor que en el conjunt d'Espanya (on afecta el 49,5 % de la força laboral *estesa*), una circumstància que es repeteix en el cas de la severitat. Tot això dona lloc a un valor de l'índex de precarietat laboral global que en el cas de Catalunya resulta comparativament reduït i que revela, en suma, la presència d'un mercat de treball menys vulnerable en termes relatius.

Per concloure, l'anàlisi desenvolupada per al conjunt d'Espanya revela que la precarietat laboral global impacta amb més intensitat en certs col·lectius (entre els quals destaquen les dones, els immigrants, els joves i els individus amb estudis primaris), la qual cosa s'explica perquè aquests pateixen simultàniament una incidència i una severitat més grans de la precarietat global. Així mateix, es constata que la precarietat global ha experimentat en els últims anys oscil·lacions molt notables: destaquen entre aquestes l'augment significatiu dels nivells de precarietat global entre el 2007 i el 2013, i la posterior intensa reducció entre el 2014 i el 2019. Aquestes oscil·lacions temporals de la precarietat s'expliquen molt més per les modificacions en la severitat derivades dels canvis en la distribució relativa dels treballadors dins de la precarietat que per les modificacions en la incidència de la precarietat global, fet que suggereix que bona part de les transicions entre categories laborals que s'esdevenen en diferents moments cíclics es produeixen dins d'una gran bossa de precarietat. Finalment, es pot destacar que, si bé durant el 2020 i el 2021 s'hauria produït un cert augment de la

precarietat global, l'augment de la precarietat en el context de la Gran Reclusió hauria estat, tanmateix, extraordinàriament més reduït que el que es va produir en la crisi anterior, la qual cosa s'explica plausiblement pel nou ús amb caràcter generalitzat dels expedients de regulació temporal de l'ocupació. ■

Referències bibliogràfiques

- Alkire, S. i Foster, J.** (2011). "Counting and Multidimensional Poverty Measurement", *Journal of Public Economics*, 95(7-8), 476-487.
- Aristondo, O. i Onaindia, E.** (2018). "Counting energy poverty in Spain between 2004 and 2015". *Energy Policy*, 113, 420-429.
- García-Pérez, C., Prieto-Alaiz, M. i Simón, H.** (2017). "A New Multidimensional Approach to Measuring Precarious Employment", *Social Indicators Research*, 134(2), 437-454.
- García-Pérez, C., Prieto-Alaiz, M. i Simón, H.** (2020). "Multidimensional measurement of precarious employment using hedonic weights: Evidence from Spain", *Journal of Business Research*, 113, 348-359.
- Herrero, C. i Villar, A.** (2018). "The Balanced Worth: A procedure to evaluate performance in terms of ordered attributes", *Social Indicators Research*, 140(3), 1279-1300.
- Kretsos, L. i Livanos, I.** (2016). "The extent and determinants of precarious employment in Europe". *International Journal of Manpower*, 37(1), 25-43.
- OCDE** (2018). *Good Jobs for All in a Changing World of Work. The OECD Jobs Strategy*. OECD Publishing, Paris.
- Olsthoorn, M.** (2014). "Measuring precarious employment: A proposal for two indicators of precarious employment based on set-theory and tested with Dutch labor market-data". *Social Indicators Research*, 119(1), 421-441.
- Orfao, G., del Rey, A. i Malo, M. Á.** (2021). "A Multidimensional Approach to Precarious Employment Among Young Workers in EU-28 Countries". *Social Indicators Research*, 158, 1153-1178.
- PNUD** (2020). *Human Development Report 2020*.
- Romaguera, M.** (2020). "Measuring Economic Insecurity Using a Counting Approach. An Application to Three EU Countries". *Review of Income and Wealth*, 66(3), 558-583.
- Sehnbruch, K., González, P., Apablaza, M., Méndez, R. i Arriagada, V.** (2020). "The Quality of Employment (QoE) in nine Latin American countries: A Multidimensional perspective". *World Development*, 127, 104738.
- Ullman, P. i Cwiek, M.** (2020). "Measuring housing poverty in Poland: a multidimensional analysis". *Housing Studies*, 1-19.
- Villar, A. i García-Pérez, J. I.** (2020). "Non-working workers. The unequal impact of Covid-19 on the Spanish labour market". ECI-NEQ, Society of the Study of Economic Inequality, WP 2020 564.